

”Folk förväntade sig att jag skulle må dåligt”

”Ånej, stackars dig...” När Frida berättar att hon har gjort abort får hon nästan alltid samma beklagande reaktioner. Det förväntas att hon ska bära på ett djupt hål av sorg. Men hon känner mest ilska och tacksamhet.

Frida kunde först inte riktigt förstå det. Det skulle ju inte hända nu, mitt i hennes fotografutbildning och ett kringflackande studielånsliv.

- Jag vill ha barn, massor av barn, men...

Hon och hennes pojkvän var båda 25 år och hade litat för mycket på ”säkra perioder”. De första dagarna efter graviditetstestet kändes ingenting självklart. Alla planer och livsdrömmar sedan tidigare vändes ut och in. Men efter några natters diskuterande visste båda två att de inte ville bli föräldrar.

Sedan var det hela ganska enkelt. På sjukhuset kunde Frida vila sig i de vita rockarnas professionella lugn.

- Jag blev nästan förvånad över att kunna säga ”jag ska göra en abort” utan att bli ifrågasatt.

Efter ultraljudsundersökningen frågade gynekologen om det var okej att en läkarstudent fick upprepa proceduren. Det tyckte Frida mest kändes bra.

- Det var skönt att få hjälpa till, vara lite duktig. På något sätt hjälpte det till att avdramatisera undersökningen litegrann.

Eftersom hon bara var i sjätte veckan kunde Frida välja medicinsk abort, det vill säga ett piller som stoppar graviditeten. ”Efter det här finns det ingen återvändo”, förklarade en barnmorska. – Det var lite ödesmättat men hon var väldigt saklig och berättade precis vad som skulle hända.

Två dagar senare kom Frida tillbaka för nästa piller som skulle sätta igång en utstötning av embryot.

- En kompis till mig fick jätteont av det så jag var ganska nervös men för mig kändes det bara som lite lätt mensvärk. Vi satt och spelade kort i några timmar och sen fick vi gå hem.

Blodet forsatte rinna i två veckor efteråt.

- Det är ju en påfrestning att utsätta sin kropp för. Det är verkligen inget jag skulle välja istället för preventivmedel. Men samtidigt, missfall är väldigt vanligt och det är vi ju konstruerade för att klara av.

Frida tackade nej till att träffa en kurator på sjukhuset. Hennes pojkvän hade nog behövt det mer, tror hon, men han fick inte frågan.

- Det var faktiskt ingen jättestor grej för mig. Hur man känner beror nog mycket på när man tycker att en människa blir till.

Hon sitter med benen uppdragna i soffan och lutar hakan mot knäna.

- Jag tänkte aldrig på det som ett barn i mig. Mer som ett frö som kunde ha blivit ett barn. Visst, ett befruktat ägg är liv men det är inte en människa.

Frida har varit vegetarian i tio år och säger att hon har stor respekt för allt levande. Men kvinnors makt över sina egna kroppar är också en av hennes viktigaste grundvärderingar.

- Det är en svår avvägning mellan fostrets och kvinnans rättigheter. Jag tycker nog att den gränsen är ganska bra dragen i dag, med väldigt begränsad aborträtt efter artonde veckan.

Hon har aldrig ångrat sig eller haft några samvetsqual. Den starkaste känslan direkt efter aborten var ilska.

- Att bara jag skulle ha ont och gå igenom allt det här när vi hade försatt oss i situationen tillsammans. Nu hade jag en bra partner som följde med till sjukhuset och förstod från första början att det var något vi gick igenom båda två. Men ändå, han kunde välja.

Hon suger in läpparna så att munnen blir till ett streck. De biologiska orättvisorna är svåra att göra något åt men just därför är det så väldigt viktigt att kvinnan får avgöra, menar Frida. Efter ilskan kom en stor tacksamhet mot alla dem som har kämpat för aborträtten.

- Att jag kan bestämma över min kropp är tack vare en historisk kamp. Det visste jag ju innan men det blev verkligt på ett nytt sätt. Jag kände att jag vill engagera mig mer för kvinnors rättigheter globalt.

Frida har flera vänner i Nicaragua där det nyligen blev förbjudet att göra abort, till och med vid fara för kvinnans liv. Det isar i hela kroppen när hon tänker på hur hundratals kvinnor i världen dör av illegala aborter varje dag.

- Jag inser hur otroligt privilegierad jag är som lever här och nu. Jag hade ju dessutom stöd från både vänner och familj.

När Frida berättade för sin mamma om graviditeten hann hon se barnbarnsglädjen tändas.

- "...fast jag ska göra abort", det var lite jobbigt att säga. Men hon förstod mig verkligen och tyckte nog egentligen att det var ett bra beslut.

Det var viktigt för Frida att berätta om sin abort och stå för den.

- Det är så nedhyschat, liksom inget man ska prata om. Men när jag tar upp det börjar många andra berätta.

Bland dem som inte har några egna erfarenheter reagerar de flesta med stora, medlidsamma ögon. För Frida känns det helt fel.

- Det är klart, för en del är det ju en jättesvår upplevelse men jag tycker inte att man ska förutsätta det. Om folk genast bekräftar jobbigheten så blir det ju jobbigare. Som att man "borde" må dåligt.

Hon vill hellre att folk lyssnar och frågar först, för att veta vad som är en stöttande reaktion.

- Jag minns särskilt en tjej som sa "Å, det måste ha varit jobbigt!" Då sa jag att det var tråkigt att du tycker det. Det var kanske lite hårt, hon menade ju inget illa. Men jag hade tänkt mycket på det och ville synliggöra att det inte är rätt sak att säga.

När samtalen hinner gå lite djupare är det ingen som har tyckt att Frida gjorde fel.

- Det är mest i de första reaktionerna som något slags kollektivt undermedvetet kommer fram och säger "ånej, vilket hemskt misslyckande".

Den bilden reproduceras ofta i media, tycker hon, när abort skildras med nattsvarta ord om en livslång tomhet och ständiga samvetsqual. Varför den väldigt vanliga, relativt okomplicerade aborten sällan beskrivs vet hon inte. Fridas feministiska övertygelse säger henne att det handlar om gammalt patriarkalt förtryck.

- Det är väl ett sätt att lägga skuld och skam på kvinnor. Framför allt då kvinnor som inte sätter moderskapet framför allt annat.

Samtidigt poängterar hon hur viktigt det är att stödja dem som tycker att abort är jobbigt att genomgå. Det behöver inte ha något att göra med om man är för eller emot fri abort.

- När aborträtten alltid måste försvaras vill man som feminist kanske inte prata om att det kan vara jättejobbigt. Det kan ju tolkas som att man mår dåligt för att det inte riktigt är etiskt okej.

Men så är det inte, tycker hon. Det finns många skäl till att en abort kan vara svår och det måste vi också kunna prata om.

Nu har det gått drygt två år sedan aborten. Det har blivit många långa diskussioner men det är inte alltid Frida vill ta upp ämnet. Till exempel inte med sin troende mormor som antagligen skulle bli ledsen.

- Man väljer sina strider. Egentligen känns det inte så viktigt att berätta för henne, det är ju inget som har förändrat mig som person.